

Antwoorden op de meest gestelde vragen over de natuurontwikkeling in de Elster Buitenwaarden

Versie: 01-09-2024

Thema's:

1. Natuur
2. Recreatie
3. Algemeen

NATUUR

V. Waarom natuurontwikkeling in de Elster Buitenwaarden?

A. In de uiterwaarden langs de Nederrijn en Lek is de natuurambitie hoog. De gebieden vormen samen de natuurverbindingen voor de Europese en nationale natuurdoelen (Natura2000/ Natuurnetwerk Nederland (NNN)/ Kaderrichtlijn Water (KRW)). Naast de natuurwaarde van het gebied zelf, vormt de Elster Buitenwaarden een schakel in deze natuurverbindingen langs de Nederrijn, die noodzakelijk is om de natuurverbindingen goed te laten functioneren. Het doel van het natuurontwikkelingsproject is om met een aantal inrichtingsmaatregelen en afspraken over het toekomstige natuurbeheer de soortenrijkdom in flora en fauna op land en in water te behouden en te vergroten.

V. Wat is Natura 2000?

A. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermende natuurgebieden. In deze Natura 2000-gebieden worden bepaalde dieren, planten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit (soortenrijkdom) te behouden. De biodiversiteit (soortenrijkdom) in Europa gaat al jaren achteruit. Duurzame bescherming van planten en dieren is hard nodig. Planten en dieren trekken zich weinig aan van landsgrenzen en daarom is het belangrijk om natuurbescherming in Europees verband aan te pakken. Zo voorkomen we dat de natuur in Europa en in Nederland steeds eenvormiger wordt. Daarvoor is in 1979 de Vogelrichtlijn opgesteld en in 1992 de Habitatrichtlijn. Deze richtlijnen hebben twee componenten: soortenbescherming en gebiedsbescherming. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke (leefgebieden van) (vogel-)soorten. De onder beide richtlijnen aangewezen beschermde gebieden vormen het Natura 2000-netwerk. De Nederlandse bijdrage aan dit Europese netwerk van beschermde natuurgebieden bestaat uit ruim 160 gebieden. Deze gebieden liggen zowel op het land als op zee. De meeste gebieden zijn inmiddels definitief aangewezen. De Elster Buitenwaarden is geheel aangewezen als Natura 2000-gebied.

V. Wat zijn de doelen van Rijkswaterstaat: Kader Richtlijn Water (KRW)?

A. Rijkswaterstaat verbetert de ecologische waterkwaliteit (dit is de kwaliteit van het water die voldoet aan de eisen van de plaatselijke flora en fauna). De maatregelen die Rijkswaterstaat hiervoor neemt komen voort uit de Europese Kaderrichtlijnwater (KRW). Deze richtlijn bepaalt dat de wateren een goed leefgebied voor de planten en dieren moet zijn, die hier thuishoren. Hier is nog veel winst in te behalen door leefgebieden te herstellen, vissen ruim baan te geven en het water schoon en gezond te houden. Water stroomt van boven naar beneden en houdt zich niet aan grenzen. Daarom werken Rijkswaterstaat en de andere waterbeheerders nauw samen om deze doelstelling te behalen. Binnen de Elster Buitenwaarden worden verschillende KRW-doelen gerealiseerd, zoals geulen, moeras en natuurlijke oevers.

V. Waar staat Natuurnetwerk Nederland (NNN) voor?

A. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS (Ecologische Hoofdstructuur) is de basis van het natuurbeleid. Het NNN is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Nederland. Grotere natuurgebieden zijn beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden, zoals verdroging. Ze zijn gevarieerder en er kunnen meer soorten planten en dieren leven. Door natuurgebieden met elkaar te verbinden, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden.

V. Is er veel grond vergraven?

A. Een gedeelte van de Elster Buitenwaarden is in 2019 vergraven en het resterende gedeelte in 2023. De bovenste voedingsrijke grond is verwijderd van de graslanden. Ook is er grond vrijgekomen doordat er geulen zijn gegraven. De grond die zowel van de graslanden als uit de geulen is gekomen, is in de aanwezige zandwinplas aangebracht. De zandwinplas is hierdoor kleiner en ondieper geworden, wat ten goede komt aan de natuurkwaliteit/biodiversiteit van deze plas.

V. Waarom is de voedselrijke bovengrond van de graslanden verwijderd/ afgegraven?

A. De voedingsrijke bovengrond is verwijderd omdat zeldzame planten niet kunnen groeien op voedingsrijke grond. Ze worden dan verdrongen door veelvoorkomende planten die beter groeien op (fosfaatrijke) grond.

V. Waarom zijn er geulen gegraven?

A. Er zijn geulen gegraven om het leefgebied voor de planten en dieren, die afhankelijk zijn van open water, uit te breiden. Dit is een van de KRW-maatregelen.

V. Welke icoonsoorten worden verwacht in de Elster Buitenwaarden als het gebied is ingericht?

A. Gewone kegelbij (in het gebied waargenomen), Zwarte sachembij (idem), Donkere klaverzandbij, Cilindermos, Ringslang, Platte Zwanenmossel en Kamsalamander.

V. Blijft de waterplas open?

A. Ja, de waterplas zal jaarrond water bevatten en opengehouden worden. Langs de oevers zal mogelijk riet groeien.

V. Wat is PFAS?

A. De Nederlandse bodem blijkt op veel plaatsen veelal (licht) belast te zijn met PFAS. PFAS is een verzamelnaam van duizenden gefluoreerde koolstoffenverbindingen die slecht of niet afbreken in het milieu en op termijn schadelijke gevolgen kunnen hebben voor mens, dier en milieu. PFAS zijn door de mens geproduceerde stoffen met uiteenlopende toepassingen, ook in dagelijkse gebruiksproducten. PFAS in de bodem kan in het algemeen, vooral op lange termijn, nadelige effecten hebben op ecosystemen, omdat het wordt doorgegeven in de voedselketen (fauna). De hoeveelheden die aangetroffen zijn in de Elster Buitenwaarden, zijn zo laag dat ze geen gevaar zijn voor de mens die gebruik maakt van het gebied.

V. De werkzaamheden op het werkterrein zijn stilgelegd door PFAS in 2019, maar in 2023 toch weer hervat?

A. Ja, er is overeenstemming met het Rijk bereikt over de grondverplaatsing in de Elster Buitenwaarden, in relatie tot PFAS. Op basis van een gebiedsdekkend bodemonderzoek in de Elster Buitenwaarden is aangetoond dat de bodem vrijwel nergens een risico vormt en de PFAS-waarden onder de norm blijven. Op enkele plekken zijn waarden aangetroffen die boven de norm komen. Deze grond is afgegraven en afgevoerd.

V. Lopen er ook grazers in het gebied?

A. Er lopen galloway runderen en konik paarden in het gebied. Met uitzondering van het middengebied blijft een groot deel van het gebied toegankelijk voor grazers. Zij zijn onderdeel van het beheer dat Utrechts Landschap voert in dit gebied.

RECREATIE**V. Is het gebied toegankelijk voor bezoekers en komen er wandelroutes?**

A. Ja, op de plattegrond (de plaat waarop de uiteindelijke inrichting is verbeeld) kunt u exact zien op welke plekken er toegangen en wandelroutes liggen. Met informatieborden worden wandelaars geïnformeerd over de ligging van de wandelroutes en eventuele tijdelijke afsluiting.

V. Kan de wandelroute vanaf Remmerden worden doorgetrokken tot parkeerplaats Plantage Willem III?

A. Nee, dat is op dit moment niet mogelijk. De regelgeving op het gebied van natuur (Wet Natuurbescherming) geeft ons niet de ruimte om de route door te trekken langs de ecopassage. Wel zoeken we naar een passende oplossing.

V. Zijn er uitzichtpunten waar vanuit ik het gebied kan bekijken?

A. Er worden geen uitzichtpunten of verhogingen in het gebied aangebracht om het gebied te bekijken. Op drie plekken in het gebied is een bank geplaatst op de al aanwezig hoogte die een mooi uitzicht geven over het gebied. Bijvoorbeeld naast de ecopassage en op de zomerdijk ten zuiden van de zandwinplas en zijn aangeven op het toekomstbeeld.

V. Kan ik nog steeds met mijn hond door het gebied wandelen?

A. Honden zijn aangelijnd tussen zonsopgang en -ondergang welkom langs de Ingenseveerweg, De Opslag en in een gegrensd stuk grasland tegen de stuwwal ten oosten van de Ingenseveerweg. Het overige (grootste) deel van het gebied is dus niet toegankelijk voor honden, ook niet aangelijnd.

V. Wanneer mag ik het gebied in?

A. Het projectgebied mag tussen zonsopgang en -ondergang worden bezocht via de wandelroutes. Alle wandelroutes zijn gemarkeerd met palen met witte koppen. Er mag niet worden gestruind door het gebied, door af te wijken van de gemarkeerde wandelroutes.

V. Zijn de wandelroutes toegankelijk voor een rolstoel of scootmobiel?

A. Nee, de wandelroutes zijn niet toegankelijk voor gebruik van rolstoel en scootmobiel.

V. Zijn de wandelpaden het hele jaar toegankelijk?

A. Nee, van half oktober tot half maart is een groot deel van de wandelroute over de zomerkade tussen de Ingenseveerweg en Remmerden afgesloten. Hiermee wordt het meest kwetsbare deel in de meest kwetsbare periode afgesloten i.v.m. overwinterende vogels.

BEHEER

V. Hoe is het beheer van dit gebied nu geregeld?

A. Vanaf 2024 wordt het beheer, in opdracht van Provincie Utrecht en Rijkswaterstaat gemonitord, en uitgevoerd door Utrechts Landschap (ontwikkelbeheer). Ieder jaar wordt het middengebiet, het deel wat niet wordt begraasd, gemaaid en alle vrijkomend maaisel worden afgevoerd. Het overige (begraasde) deel, waar ook de wandelroutes liggen, worden voornamelijk door de grazers kort gehouden (en waar nodig aanvullend gemaaid)..

V. Wie zijn de grondeigenaren van de Elster Buitenwaarden?

A. Het grootste deel van het projectgebied is eigendom van Provincie Utrecht. Ook Utrechts Landschap heeft veel eigendom in dit gebied liggen. Rijkswaterstaat haar eigendommen liggen voornamelijk langs de Nederrijn (omgeving kribvakken).

ALGEMEEN

V. Als ik vraag heb, bij wie kan ik terecht?

A. U kunt uw vraag stellen per e-mail: avp@provincie-utrecht.nl.